

1.

Hezky se na to oblékne

Miloval hudbu, divadlo a Boženku, ale jeho identita stála na novém klobouku, kabátu, obleku a vysvědčení z konzervatoře. Rozhodl se, že od Prašné brány už půjde pěšky, aby si ještě užil Prahu a hlavně ten nový klobouk a kabát, co měl na sobě. Šel sebevědomým svižným krokem, v levé ruce nesl kufřík, pravou si každou chvíli upravoval klobouk. Pozorně se rozhlížel a hledal někoho, koho by mohl pozdravit smeknutím. Smeknutí doma natrénoval před zrcadlem. V kufříku měl nový oblek a vysvědčení a bylo mu dvacet let.

Když si předchozí večer do kufříku skládal věci a otec si všiml, že si balí i nový oblek a vysvědčení, trochu se rozčilil a oblek i vysvědčení mu z kufru vyhodil se slovy, že větší pitomost ještě neviděl.

Boženku Vladimír poznal na čtvrté galerii Národního divadla. Byla krásná, ctnostná, měla ráda hudbu a ve Vladimírovi vzbudila touhu právě po novém obleku a klobouku. Na nový oblek Vladimír musel čekat dost dlouho, ale dočkal se. Čtvrtého července 1914 přijel z Prahy domů do Poděbrad za rodiči s *Výstupním vysvědčením* z varhanního oddělení konzervatoře a s potvrzením, že *jest způsobilým vykonávat úřad varhaníka a ředitele kůru*. Otec toho sice mnoho neřekl, ale leskly se mu oči dojetím a vzal hned Vladimíra do města. Když se vrátili, měl Vladimír nový oblek, kabát i klobouk.

V novém obleku, v novém klobouku a s výstupním vysvědčením vrátil se potenciální varhaník a ředitel kůru do Prahy a běžel rovnou za Boženkou. Boženka byla okouzlena a před Vladimírem se otevíral krásný budoucí život. Ten den je kdosi vyfotografoval, jak sedí na mírném svahu v trávě, drží se za ruce a Vladimír ve druhé ruce dandyovsky drží nový klobouk. Měl vysoké čelo, bujné vlasy, brýle a sebevědomý pohled. Asi tak týden nato vyhlásilo Rakousko-Uhersko mobilizaci a Vladimír byl při druhém nástupním termínu v listopadu 1914 odveden k 28. pěšímu pluku. Do kufříku si sbalil oblek a vysvědčení a jeho otec mu to tedy zas vyhodil ven, protože takový nesmysl jako brát si do války oblek prostě zakázal.

Přesto však, když se Vladimír druhý den v Praze rozhodl, že půjde od Prašné brány do kasáren

v Karlíně pěšky, měl v ruce nový klobouk a na dně rekrutského kufříku nový oblek a výstupní vysvědčení z konzervatoře. Za čas ale přišel Vladimírovi do kasáren dopis.

Milený synu,

... myslel jsem stále na Tebe, co a jak bude. Je to zlé, ale jsou i druzí stejně na tom, proto raději mužně a s veselou myslí, an lépe se vše pak snáší a ubíhá (...).

A teď něco, co mě zase netěší, žes tak neupřímný, že vždy mě přelháváš. Slíbil jsi, že zimník a šaty světlé si nevezmeš, ale dozvěděl jsem se, že se tak nestalo, žes to vlekl vše s sebou a máš to dosud u sebe. Proč nevím, že nalezneš opět výmluvu, vím ovšem dobře, ale to na věci nic nemění, užitek z toho nebude žádný. Ale to jest ta Tvá umíněnost, jako vždy.

Teď ty šaty vůbec nepotřebuješ a bylo by hříchem to tam nechávat, tedy dej světlé šaty a černý kabát k tetě na Smíchov, ihned vzal bych to pak domů. Převlékat do civilu se nebudeš smět, an to je zakázáno a trestá se přísně, tedy to v Praze nebudeš potřebovat. Udělej to ihned. Co klobouk? Ten k tetě vrať též (...).

Srdečně Tě líbá Tvůj otec Jan

Vladimír měl pocit viny. Ten pocit v sobě nesl až do konce života, protože i mně o něm vykládal.

Šaty světlé, zimník, klobouk i výstupní vysvědčení k tetě na Smíchov nakonec přece jenom donesl a otci napsal omluvný dopis, ale ten ho už nedostal, protože dřív než Vladimír dal dopis na poštu, přišel telegram:

Otec mrtev. Matka

Zemřel 29. prosince 1914 a Polabské noviny tehdy napsaly:

V Poděbradech zemřel v těchto dnech v divadelních a ochotnických kruzích známý bývalý činovník Jan Třeštík, zástupce Kolínské lučební továrny.

Po několika týdnech základního výcviku v Praze odjel Vladimír s 28. plukem do Szegedu. Cesta jim trvala celý den a skoro celou noc. Každý z čerstvých vojáků se choval jinak. Někteří byli zasmušilí a tiše seděli s nepřítomným nebo vystrašeným pohledem, většina ale nejistotu zakrývala sebevědomým chlapáckým chováním, družným poplácáváním, světáckými řečmi a zpíváním přisprostlých odrhovaček. Při těch Vladimír trpěl nejvíc, dupání na přízvučnou dobu a protahování konců frází mu rvalo uši. Hudba, ale skutečná hudba, byla jeho život. Už v dětství se rozhodl, že bude skladatelem. Z tátovy pozůstalosti jsem zjistil, že v březnu 1912 pyšně dokončil opus č. 1 – *Píseň o nevěrné kolombíně* – a v září opus č. 2 – *Prolog*. Pak se mu asi zdálo, že na samostatná opusová čísla to ještě

nejsou skladby dostatečně významné, tak z *Kolombíny* udělal opus č. 1a a z *Prologu* opus č. 1b.

Ubytování v kasárnách v Szegedu nebylo o nic lepší než v Praze. Obrovská ratejna zaplněná kavalki tak, že skoro nezbylo místo pro uličky. Ti, co ve vlaku nejvíc zpívali a nejveseleji povídali, hned věděli, kdo vedle koho bude spát, domlouvali si party a skupiny, z jiných kavalců si brali lépe nacpané slamníky a přendávali si je na ty, které obsadili. Zasmušilejší branci čekali, který kavalec a s jakým slamníkem na ně zbyde. Vladimír se snažil připojit k sebevědomým a veselým, ale jeho laskavost, jemný smysl pro humor a džentl-menské chování tady nebylo hodnotou. Tady to neplatilo. Pak už všechno bylo jednotvárné. Večer co večer rozjařené hulákání, klení a nakonec chrápání a ráno co ráno pach mužských těl a zase hulákání a klení.

Ranní nástupy, pořadová cvičení, pochod v pozoru, pochod v pohovu, na rameno zbraň, vpravo zatočit, k zemi, přískoky vpřed, sbalit tornu, rozbalit tornu a pak oběd v jídelně pro mužstvo. Vladimír vzpomínal na talíře s jemným květinovým proužkem, na stříbrné příbory po dědečku doktoru Křížkovi, na přeložený ubrousek pod nožem a porcelánovou slánku a pepřenku na společné misce. Na matčino opatrné nalévání polévky naběračkou z teriny, na bílý vyšíváný ubrus a otcův klidný pohyb, kterým si ubrousek rozkládal

na klín. V Szegedu se mačkal na lavici před pobryndaným stolem a drsnou lžící jedl z ešusu. Kolem hluk, pokřikování, údery lžic o plech ešusů, mlaskání, krkání, chechtání a nepřetržité žvahnění. A pak zase pozor, pohov, zalehnout, plížít, vztyk, vyhrabat okop, řev velitelů družstev a večer zase ubikace a strkání jednoho do druhého v úzké uličce mezi kavalci. Vladimír si začal uvědomovat cenu samoty. Být sám, nikoho nevidět, nikoho neslyšet a necítit. Být třeba ve tmě a třeba v zimě, ale být sám. Mít ve své hlavě jenom sám sebe, a ne křik ostatních, útržky jejich hovorů, zápach jejich těl. V Szegedu nebyl sám ani vteřinu, nikde nebyl ani malý koutek, kde by alespoň neslyšel řvání ostatních, ani na latrínách nikdy nebyl sám. Byl v situacích, které nedovedl řešit, byl s lidmi, se kterými neuměl mluvit, byl v botách, které ho tlačily, a nemohl se umýt, jak byl zvyklý. Chvillemi se propadal do smutku, chvílemi byl sám na sebe pyšný, že tu nemožnou situaci zvládá, že se ještě nezhroutil. To si pak přál, aby ho viděla Boženka, aby viděla, jak silného a statečného má chlapa. A taky si přál, aby ho viděl tatínek, ale to si zas vždycky vzpomněl na jeho poslední dopis a zase se propadl do smutku. Ze Szegedu se Vladimírův prapor přesunul do Kisszebenu, což je dnešní Sabinov nedaleko Prešova, a Vladimír si začal psát deník.
